

Secretariaat:

M.C. Buijs-Tanis
Adviesraad Sociaal Domein
Goeree-Overflakkee
Havenweg 5
3244 LK Nieuwe-Tonge
Tel. 0646340845
Email: secretaris@asdgo.nl
Website: www.asdgo.nl
Iban nr. NL13RABO0130438049
Inzake ASDGO.nl

Adviseert het college van B. en W. en de gemeenteraad, gemeente Goeree-Overflakkee

Aan: College van Burgemeester en Wethouders Gemeente Goeree-Overflakkee

Nieuwe-Tonge, 5 maart 2019

Ons kenmerk: ASDGO201903

Betreft: Advies Beleidsnota verslavingspreventie 2019-2023

Geacht College,

Op 21 januari jl. ontving de Adviesraad Sociaal Domein Goeree-Overflakkee het verzoek advies uit te brengen betreffende de beleidsnota verslavingspreventie 2019-2023. Het is fijn dat de nota klaar is om van advies te voorzien, weliswaar later dan de verwachting was, gezien de vorige nota tot einde 2018 liep.

Dit advies is mede tot stand gekomen door het actief meedenken van de achterban, zowel professionals als deskundigen.

De Adviesraad is onder de indruk van de overzichtelijke en uitgebreide nota, een nota waar iedereen wat uit kan halen wat belangrijk is. Het is fijn om de betrokkenheid van de burgers op Goeree-Overflakkee terug te zien. Daarentegen valt het ons op dat de beleidsnota nog beter afgestemd kan worden op de situatie op Goeree-Overflakkee. Er staan vele doelstellingen, subdoelstellingen, verwijzingen naar modellen beschreven, welke het onoverzichtelijk maken en waardoor geen sterke visie naar voren komt. De Adviesraad kan zich vinden in de uitgangspunten en ambities, maar wij vinden het erg algemeen, afwachtend en weinig concreet. De Adviesraad mist een concreet plan van uitvoering en SMART formulering. De problematiek in de nota wordt naar de mening van de Adviesraad gebagatelliseerd. Uitkomsten van vragenlijsten geven geen volledig beeld. Cijfers in kaart brengen door middel van een onderzoek is daarvoor van belang. De Adviesraad adviseert: Kijk in de praktijk wat er gebeurt en gezien wordt door wijkagenten, zorgprofessionals en laat dat leidend zijn in de nota.

Onderstaand advies is ingedeeld naar aanleiding van de hoofdstukken uit de beleidsnota.

1. Inleiding

De inleiding is helder omschreven. De Adviesraad vraagt zich af, of we in deze nota spreken van alle vormen van verslavingen door het gebruik van middelen zoals ook in de DSM-5 criteria staat omschreven? De combinatie tussen psychische problemen en middelengebruik wordt niet echt benoemd, het zijn vaak de risicogroepen waar extra aandacht aan gegeven mag worden.

Als kanttekening willen wij plaatsen dat we de eetstoornissen missen. Dit is weliswaar een andere vorm van verslaving door een verstoorde waarneming van het lichaam en niet door het gebruik van middelen. Desondanks vragen wij aandacht hiervoor en adviseren wij deze vorm van verslaving toe te voegen aan de beleidsnota.

“De gemeente Goeree-Overflakkee wil het welzijn van alle inwoners ondersteunen en indien mogelijk vergroten; niet alleen om eventueel leed bij inwoners te voorkomen en/of te beperken, maar ook om eventuele kosten te besparen”. Wij adviseren het punt kosten meer uit te werken.

Belang van preventie rond middelengebruik

Het belang van preventie gaat vooral over alcohol en drugs, wij missen hierin de gameverslaving. De achterban vanuit het onderwijs geeft aan “mijn klas (lager onderwijs) is game verslaafd”. Aandacht hiervoor is noodzakelijk.

In de tweede alinea staat het volgende omschreven: “...Of jongeren kunnen sociale problemen krijgen wanneer zij in isolement raken door veel gamen”. Naast hetgeen wat beschreven staat, speelt het punt van slechte voeding. Door weinig tijd te nemen voor gezonde maaltijden tijdens gamen, kan dit leiden tot ernstig overgewicht en diabetes.

Uitgangspunten in de aanpak

Bij de randvoorwaarden staat in de eerste zin preventief aanbod benoemd. Het is niet duidelijk wat hiermee bedoeld wordt, preventief t.o.v. verslaving.

2. Ambities en doelstellingen

De Adviesraad merkt op dat de verantwoording ligt bij de burgers en de gemeente heeft de ambitie dat ouders hun kinderen in een veilige en gezonde omgeving opvoeden, de gehele gemeenschap meedoet en dat de veilige en gezonde keuze de makkelijkste en aantrekkelijkste keuze is.

Dit lijkt een mooie ambitie en er zijn zeker aanknopingspunten in, maar de uitgangspunten zijn niet realistisch en haalbaar. Kinderen op deze leeftijd willen het graag zelf uitzoeken en ouders mogen zich er niet teveel mee bemoeien. Ons advies is om te werken vanuit de huidige situatie, waaruit er een concreet plan gemaakt kan worden, waarbij de procedure omschreven staat en wie er verantwoordelijk is.

2.1. Doelen preventie en vroegsignalering.

De Adviesraad ervaart de term social media en verslaving als een lastig begrip. De mobiele telefoon is het communicatiemiddel voor de jeugd en volwassenen. De jeugd communiceert via het gebruik van de mobiel en op deze wijze communiceert men meer met elkaar dan bijvoorbeeld 20 jaar geleden. Op welke wijze wordt verslaving aan social media gedefinieerd en voor wie is het een probleem?

In de derde alinea staat omschreven dat het behalen van het doel steeds meer de verantwoordelijkheid wordt van de inwoners. De ambitie is helder, enkel wanneer er geen initiatieven zijn, zijn er dan rode lijnen, waar de gemeente zelf het initiatief gaat nemen of laten we het dan gaan?

2.2. Preventiemodel

Beleed op preventie. Zoals het omschreven is, zijn er ambities geformuleerd. Enkel niet op het niveau van behandelen en terugvalpreventie. Wat maakt dat er geen ambities zijn op deze niveaus?

Beleed op terugvalpreventie is naar ons inziens ontzettend belangrijk, willen we optimaal inzetten op het voorkomen van een terugval. Iedereen die niet terugvalt is een voorbeeld. Mogelijkheden voor crisisopvang horen volgens ons ook te worden beschreven, dit om te voorkomen dat mensen nog verder afglijden of in de problemen terecht komen.

Vanuit de doelgroep komt naar voren dat er behoefte is aan een plek, waar iemand niet veroordeeld wordt. Richten op de mogelijkheden dat de jongere zichzelf opnieuw gaat ontdekken, zichzelf leert kennen en andere sociale contacten kan opdoen. Het is prettig als deze plek ook in de avonden of weekenden beschikbaar is.

2.3. Ambities

- *Ambitie 1*
 - Via welke vormen van onderzoek worden de cijfers verkregen? Gezien bijvoorbeeld het feit dat het volgens de veldwerker moeilijk is om zicht te krijgen op game verslaving. Hij was als gastspreker aanwezig op de openbare ASDGO-vergadering van 5 februari jl.
 - De subdoelstellingen passen niet geheel bij de ambitie die wordt weergegeven. In de ambitie staat genoemd dat er ook inzicht verkregen moet worden hoe de inwoners tegenover middelengebruik e.d. staan. In de doelstellingen wordt dit niet specifiek genoemd. Tenzij er bedoeld wordt, inzicht verbreden vanuit het gesprek met de doelgroep. Later in de uitvoering komt dit onderdeel wel naar voren. Ons advies is om deze punten beter te definiëren.
 - Wie zijn de professionals waarover gesproken wordt?
- *Ambitie 2*

De Adviesraad constateert dat alcohol voor jongeren onder de 18 jaar makkelijk te verkrijgen is bij horeca en sportverenigingen. Het ontbreekt aan toezicht, elkaar durven aanspreken en het geven van feedback. Ons advies: extra inzet op voorlichting.

 - Subdoelstellingen punt 1. Er staat benoemd dat er op verantwoorde wijze alcohol wordt geschonken. Verantwoording is een vaag begrip. Wij adviseren om hierin het volgende op te nemen: Met inachtneming van de eisen binnen de drank- en horecawet die gericht zijn op sportverenigingen.
 - Subdoelstellingen punt 4. De verkoop van toegestane middelen gebeurt niet in de directe omgeving van scholen e.d. Dit lijkt ons een mooie doelstelling. Binnen welke cirkel is dit niet toegestaan?
- *Ambitie 3*
 - Subdoelstellingen punt 3. Wij adviseren om een extra subdoelstelling toe te voegen. Dat ook inwoners/gebruikers weten waar ze informatie kunnen vinden, waarmee ze richting hulpverlening kunnen.
- *Ambitie 4*
 - "Professionals bespreken actief met elkaar...". Wat wordt bedoeld met de term 'Actief'?
- *Ambitie 5*
 - Subdoelstellingen punt 3. Wat wordt er bedoeld met een "snelle inzet"? Wij adviseren om hierin een termijn te noemen en graag zien wij het meer SMART geformuleerd. Daarnaast vragen wij ons af, welke professionals hiermee worden bedoeld?

- Subdoelstelling punt 6. "Niemand kijkt de andere kant op!". Het is een ontzettend mooie formulering en ambitie. Gezien de cultuur binnen Goeree-Overflakkee, vragen wij ons af op welke wijze deze ambitie tot uitvoer wordt gebracht.

3. Uitvoering nieuwe stijl

Er staan in de gehele nota vele doelstellingen en subdoelstellingen omschreven. Wij missen echter een plan van uitvoering. Wie is verantwoordelijk voor welk onderdeel en wie gaat ermee aan de slag. Graag zien wij een SMART formulering. Daarnaast ontbreekt het onzes inziens in de uitvoering, wanneer iets een succes is. Op deze wijze komen we in een positieve formulering.

3.1.2. Verbinding beschermende factoren

Het Trimbos instituut heeft voor de beschermde factoren per domein beschreven wat in Nederland een beschermde werking kan hebben. Bij punt b staat "...niet tot laat buiten hangen...". Deze zin leidt tot een eigen interpretatie en verschilt per opvoeding. De Adviesraad is het daar dan ook gedeeltelijk mee oneens. Buiten zijn en sociaal bezig zijn, lijkt ons een goede ontwikkeling, met daarbij voorlichting inzetten op wat goed en slecht is. Daarnaast bevorderen met extra inzet op (sport)activiteiten onder begeleiding, zodat er een sociaal gecontroleerde omgeving ontstaat. Op dit punt kan het jongerenactiviteitencentrum meer ingezet gaan worden.

Domein d, vrijetijdsbesteding. De adviesraad adviseert in de uitvoering financiële middelen in te zetten, wanneer jongeren onvoldoende financiële middelen ter beschikking hebben.

3.2. Uitwerking per ambitie

- *Ambitie 2, Uitvoering*

- Punt 2: "verantwoord alcohol schenken". Naast het advies wat wij eerder hebben gegeven m.b.t. het begrip 'verantwoord', is het een vereiste vanuit de wetgeving, dat er 2 medewerkers een sociale hygiëne certificaat hebben. Wellicht kan dit punt toegevoegd worden.
- Punt 4: met betrekking tot het rookverbod in de omgeving van school. In de praktijk liggen er bij school tegels van een rookvrije generatie. De asbaktegel of peukenzuil is verwijderd, maar er wordt buiten dit vlak gerookt en met name door personeel van de scholen. Wij adviseren om de voorbeeldfunctie op te nemen, door in te voeren dat volwassenen niet roken in het zicht van de kinderen.
- Punt 6: Wat ontzettend goed om te lezen dat de uitvoering wordt doorontwikkeld naar een train de trainer concept, dit lijkt ons een goede ontwikkeling. Wij adviseren om extra te benadrukken dat dit een bijdrage kan leveren aan de bewustwording en het draagvlak van de inwoners.
- Punt 8: "Gekoppeld aan de omgevingsvisie zorgen dat er gezonde gele zones zijn...". De Adviesraad adviseert om dit bij alle scholen in te zetten, de combinatie van de gele zones en rookvrije generatie tegels. Daarnaast is het prettig om afstemming te vinden in de reikwijdte van de gele zone.
- Punt 9: "Rondom scholen, jongerencentra, speelplekken enz. mag geen verkoop middelen plaatsvinden". Hoe gaat dit gehandhaafd worden?
- Punt 11: Het is fijn om te lezen dat de gemeente, initiatieven ondersteunt die meer inzetten op meer veilige en gezonde ontmoetingsplekken. Wel dienen deze te voldoen aan de richtlijnen. Wij adviseren het organiseren van sportevenementen laagdrempelig te houden.

- *Ambitie 3, uitvoering*

Op het gebied van voorlichting en preventie zijn de afgelopen jaren stappen gemaakt. Het is dan ook goed om te lezen dat de voorlichting op scholen, voor professionals en maatschappelijke partners zijn doorgang vindt.

- Punt 3: “Voorlichting op scholen voor jongeren zelf en ouders (weerbaarheidstrainingen groep 7 en 8, en de gezonde school en genotsmiddelen op VO)”. Zoals eerder aangegeven zijn er stappen gemaakt en worden er trainingen aangeboden. Wij adviseren meer in te zetten op bewustwording en kennisoverdracht. Meerdere contactmomenten in het basis- en voortgezet onderwijs zorgen voor meer invloed op de ontwikkeling van jongeren. Jongerenwerkers kunnen kinderen in vroeg stadium leren kennen en daardoor op eerder niveau beginnen met prikkelende oefeningen die jongeren goed onthouden.
- Punt 4: “Trainen van docenten...” Daarnaast kan op ouderavonden en voorlichtingsavonden, voorlichting worden gegeven door een spreker en de inzet van foldermateriaal.

- *Ambitie 5*

In dit punt staat het volgende omschreven “het spel in gang zetten van hulp om de betreffende inwoner en de mensen om die inwoner heen...”. Ons advies hierin is om de omgeving weerbaarder te maken.

In deze ambitie kan ons eerdere punt van crisisopvang worden omschreven. Daarnaast kan in deze ambitie een plek worden omschreven (bijvoorbeeld het jongerenactiviteitencentrum), welke ook in de avonden of weekenden beschikbaar is.

- Uitvoering punt 2: “snel doorverwijzen”. Wat wordt er bedoeld met dit begrip? Wij vragen ons af, hoe de hulp op korte termijn wordt vormgegeven. Is er een termijn die men wil halen? Wij begrijpen dat hulp snel geboden moet worden bij verslaving, omdat men het ene moment wel hulp wil en een ander moment niet. Snel anticiperen is dan ook belangrijk met de juiste hulpverlening. Op Goeree-Overflakkee is alleen ambulante hulp mogelijk. Indien opname vereist, hoe wordt hiermee omgegaan? Wij adviseren het liefst een plek op Goeree-Overflakkee hiervoor te creëren.
- Uitvoering punt 3: “In de campagne zal ook aandacht besteed worden aan wat men moet doen als er al problemen zijn”. Hoe wordt dit in de praktijk vormgegeven? Volgt er een stappenplan hoe hiermee omgegaan moet worden?
- Uitvoering punt 4: “In samenspraak met Paulina.nu en preventieve gezondheid, zorgdragen voor een passend aanbod voor inwoners met een hoger risico”. Is er al een beeldvorming wie dit zijn en hoe krijgen we daar zicht op?

3.3. Huidige uitvoering.

Vanuit de beleidsnota vinden diverse trainingen, workshops en bijeenkomsten plaats. Op welke wijze worden deze binnen de huidige uitvoering geëvalueerd en/of is er al een evaluatie welke heeft plaatsgevonden?

4. Monitoring

De Adviesraad ziet graag het bereik en resultaat van de verschillende interventies. Wij adviseren dan ook om te evalueren en te kijken of de activiteiten passend zijn binnen het nieuwe beleid en horen graag op welke wijze dit ingezet gaat worden.

4.2.1. Onderzoek GGD.

Zoals is gemeld, zien wij graag het onderzoeksrapport tegemoet.

4.2.2. Mystery guest onderzoeken.

Is er bekend, hoe vaak deze onderzoeken gaan plaatsvinden op jaarbasis?

4.3.1. Evaluatieformulieren.

Het is goed om te lezen dat er een online formulier gaat komen. Binnen welk termijn is deze beschikbaar en hoe ziet de verdere uitvoering van deze evaluatie eruit?

Bijlage 1.

Het is goed om te lezen dat er op het gebied van voorlichting en preventie de afgelopen jaren stappen zijn gemaakt.

Resultaten preventiebeleid

De vragenlijsten geven volgens de Adviesraad geen volledig beeld.

De ondervraagde kinderen geven veel minder vaak aan dat er afspraken zijn met hun ouders. Komt dit overeen met het idee van het kind of daadwerkelijke meting. Kortom, hoe weten we wat de waarheid is in deze.

Wat ging niet goed

De bewustwording bij de dorpsraden is niet van de grond gekomen. Gezien het feit dat dorpsraden een belangrijke signaalfunctie hebben, denken wij dat hierin winst behaald kan worden. Wij adviseren om hierop te investeren.

Bijlage 2.

Het IJslands model wordt al binnen een aantal gemeentes ingevoerd en gemonitord door de gemeenten. Op welke wijze gaan hierin stappen worden gemaakt? Gaat er aangesloten worden bij bepaalde initiatieven en op welke wijze gaat dit ingezet worden? Als dit belangrijk is, adviseert de Adviesraad om nu te beginnen, gezien ze op IJsland al meer dan 20 jaar bezig zijn.

Achtergrond IJslandse aanpak

Er staat omschreven dat het Trimbos instituut tussen 2018 – 2012 een pilot uitvoert. Is 2012 het juiste jaartal welke omschreven staat?

Geen vaststaand pakket maatregelen

Het 'Ouderverdrag' is vergaand om uit te voeren, maar zeker een goed idee om de betrokkenheid van ouders te vergroten. Dit kan ook de druk bij docenten verminderen en de gedeelde verantwoordelijkheid benadrukken. De ouders zijn tenslotte de basis en niet de docenten.

Bijlage 5.

- Wij zien een aantal interventies staan, welke door de gemeente ondersteund worden, maar het overzicht lijkt niet compleet. Graag een toelichting.

Ouderparticipatie

Zoals wij kunnen lezen worden ouders aangesproken op hun verantwoording, maar is dit werkelijk voldoende? De IJslandse aanpak gaat verder dan dit.

Lessen voor leerlingen

Worden de trainingen van LEV en Weerbaar zijn doe je zo, voor iedere klas aangeboden, zodat alle kinderen weerbaarder worden gemaakt en leren naar zichzelf te kijken?

Daarnaast hebben wij vernomen vanuit de achterban dat de training Weerbaar zijn doe je zo, als goed en leerzaam wordt ervaren. Enkel in de praktijk als te kort gezien om werkelijk een bewustwording of verandering te bewerkstelligen.

Professionals

Open en alert is een uitgebreide training, vanuit het Trimbos instituut. In de tekst staat niet benoemd vanuit welke organisaties deze training wordt aangeboden.

Jongerenwerk

Let's talk

Wanneer komen jongeren voor dit programma in aanmerking? Moet er al sprake zijn van kinderen die deel uitmaken van een risicogroep en hoe worden de jongeren hierover geïnformeerd dat ze hieraan deel kunnen nemen? Wij adviseren om deze uitleg op te nemen.

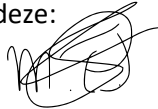
Tot slot

De Adviesraad adviseert om een centraal overleg in te zetten, waarin alle betrokken partijen (zorgaanbieders, hulpverleners, scholen, ervaringsdeskundigen) informatie kunnen uitwisselen, snel kunnen schakelen en in kunnen spelen op de behoefte die er is. Op deze wijze kan er concreet aan de slag worden gegaan met de zaken, waar iedereen tegenaan loopt in de praktijk. Het advies is om het centraal overleg vanuit de gemeente te initiëren en te coördineren.

Wij zijn ons bewust dat het een uitvoerige reactie is op de beleidsnota en zien dan ook graag een reactie tegemoet op de gestelde vragen. De Adviesraad hoopt met dit advies een bijdrage te leveren aan een definitieve beleidsnota verslavingspreventie en kijkt dan ook uit naar de definitieve versie.

Met vriendelijke groet,
Adviesraad Sociaal Domein Goeree-Overflakkee.

Namens deze:

M.C. Buijs-Tanis
Secretaris